

Mgr. Josef Mikulášek, Život a dílo Konráda Maria Kubeše, TJ. (1890-1967) misionáře, kazatele, exercitátora a hlubokého mariánského ctitele. I. část.

Disertační práce na TF JČU, České Budějovice 2019, str. 404. (II. část má 1081 str. a jedná se o dokumentační svazek).

Oponentní posudek vypracoval: Prof ThDr. Jan B. Lášek, Dr.h.c. (mult).

Předložená práce je výsledkem nezměrné péle jejího autora. Autor má nesporně talent, dovede dobře a čtivě psát. Vážím si jeho vyhraněného postoje, i když s ním nemohu z ideových důvodů souhlasit. Mohu konstatovat, že zpracoval prakticky všechno, co se váže ke Kubešově osobnosti a pramenná základna byla prakticky beze zbytku vytěžena.

Mikulášek postupuje chronologicky, což v případě biografické monografie je snad nejlepší možný způsob. Český katolicismus, aby se vzpamatoval z ran, které mu byly uštědřeny, potřebuje podobné práce. Nejde o to, zda byl někdo progresivní či konzervativní osobnost, ale o to, jaký byl jeho přínos pro šíření křesťanství v naší zemi. Z tohoto hlediska se Kubešova monografie přirozeně zařazuje mezi nutné a užitečné publikace.

Není úkolem oponenta, aby v posudku interpretoval znovu obsah posuzované práce. Pokusím se tedy uvést některé aspekty této práce, které jsou z hlediska posouzení dle mého názoru důležité.

1. Autor se měl řídit zásadou, že někdy méně bývá více. Na více než sto stranách popisuje společenské, politické a teologické pozadí doby. Kapitola sice přehledná, ale dá se interpretovat z různých hledisek. O té době je spousta literatury, samo o sobě téma zvláštní disertace. Ač autor píše mnohdy zbytečně epicky, zde se snaží o uvedení (vybraných) faktů. Zcela konkrétně: o jistých událostech je třeba psát kriticky, existuje o nich i více či méně „nezávislá“ zahraniční literatura. Konkrétně 20. léta 20. století, teologické myšlení konce 19. a začátku 20. století...práce nekatolíkům, které si zaslouží pozornost.

2. Největším přínosem je vlastní Kubešův životopis, spočívající na pilném studiu nejen tištěných pramenů, ale především archiválií. Nikdo, kdo se v budoucnu bude zabývat nejen Kubešem, ale celým problémem ecclesiae silentii, nebude moci pominout studium Mikuláškovy objemné disertace. Chtěl bych vyzdvihnout zejména dokumentaci temného období po roce 1948. Autor užívá hojně oral history, ale vše velmi pečlivě dokládá. Jeho práce se tak stává cenným pramenným zdrojem.
3. Velmi kladně hodnotím rovněž Mikuláškův přístup k literárnímu dědictví Kubešovu. Zejména kapitola o dogmatickém díle (str. 191 a násl.) nám dává nahlédnout nejen do Kubešovy teologické práce, ale zejména do metody, jak se tehdy bávalo v teologii. Neskrývám, že bych zde ocenil také kritický odstup disertanta. Ne všechno, o čem se tehdy v teologii psalo, se ukázalo jako nosné. Do Kubešova literárního dědictví patří nesporně i jeho umělecké, případně exerciční a homiletické dílo. Autor doktorské rozpravy se poctivě snaží probrat i tento segment.
4. Myslím, že Mikulášek si položil (nepřímo) otázku, čím je Kubešovo dílo aktuální. Opatrně na ni hledá ve svém velkolepém díle odpovědi. Toto hledání je současně pokusem o zdůvodnění určitého teologického myšlení. Toho si hluboce vážím, i když by si jistě zasloužilo v zájmu pravdy věci, aby byly uvedeny i jiné modely, které se při řešení základního problému - církve a česká společnost - tehdy rýsovaly.
5. Dokumentační část - II. svazek dizertace - má hodnotu sám o sobě, ponechám bez komentáře. Jeho sestavení je jedním z dalších důvodů, proč si autor doktorskou hodnost zaslouží. Prokázal zde velkou zručnost a vynalézavost.

Práce (včetně příloh) naplňuje literu zákona, neboť doktorské dizertační práce mají obsahovat nové poznatky. Autor bezesporu posunul bádání o Kubešovi a o těžkých letech církve ve 20. století podstatnou měrou kupředu. Prokázal, jak již zmíněno výše, velkou schopnost syntetického shrnutí a i nadání literární. Mikulášek dovede postavit věty, interpretovat myšlenky. Aniž bych byl stoupence postmoderního diskurzu o mnoha pravdách, vytýkám mu ovšem v mnoha ohledech nedostatečnou kritičnost. Zamyslel se někdy nad tím, jak podobnou teologickou práci viděly ostatní konfese u nás (a tím nemyslím zrovna Církev československou)? Jak hodnotí české teologické myšlení třeba emigrant

a evangelík, bývalý rektor univerzity v Basileji Jan Milic Lochman? Jedině tyto kontexty totiž umožňují opravdu celostní pohled.

Závěr: Bezesporu se jedná o velmi přínosnou, obsažnou a pečlivě zpracovanou doktorskou práci. Její přijetí považuji za nesporné. Jsem přesvědčen o tom, že autor již zamýšlí o zveřejnění svých badatelských výsledků, na které budou mnozí velmi zvědaví. Předpokládám, že v recenzích z nekřesťanských či z nekatolických kruhů bude zopakováno mnohé, co jsem se pokusil naznačit v tomto posudku. Na samotném konci musím také uvést, že práce byla dobře odborně vedena, školitel se prokázal také metodicky jako dobrý pedagog. Autorovi přeji zdar v dalším bádání a další teologické práci.

V Praze, dne 5. května 2019

Prof. ThDr. Jan Blahoslav Lášek, Dr.h.c. mult.,

vedoucí katedry historické teologie a církevních

dějin, Univerzita Karlova, Husitská teologická

fakulta.